

Skolās domā par “zaļāku” ēdināšanu

Trīs Smiltenes novada skolas iesaistījušās projektā “Zaļās skolas ēdināšana”, mainot ne vien ēdienkartes, bet arī ēdiena izkārtojumu, un nākotnē paredzēt pusdienu gatavošanai izmantot arī bioloģiski ražotus pārtiku.

“Projekta partneri no Tukuma novada pašvaldības, Setomaa apvienības un Rouges pašvaldības pirmo reizi viesojās Smiltenes novada skolās, un ar prieku secinājām, ka pārmaiņas jau notiek. Iepriekš mūsu skolu virtuves darbinieki viesojās Igaunijā, devās vērtīgā pieredzes braucienā uz Zviedriju, redzēto un dzirdēto ievieja jau savās virtuvēs. Reizēm lielas pārmaiņas notiek, izdarot tikai mazu sīkumu. Piemēram, zviedru skolās izkārtojot ēdienu, ko bērni paši liek uz šķīvja, vispirms ir vairāku veidu salāti un tikai tad, piemēram, kartupeļi un gaļa. Kādēļ? Lai bērni izvēlētos vairāk ēst salātus — vispirms saliek salātus, līdz ar to galai un kartupeļiem vietas paliek mazāk. Palsmanes skolā to iz-

mēģina, un tas tiešām strādā. Vēl mainīja ūdens izvietošanu, piedāvājot pusdienas, lai bērni vairāk dzertu ūdeni,” stāsta projekta vadītāja Daiga Bojāre.

Lai mazinātu neapēstās pārtikas apjomu, šķīvji pēc ēšanas bērniem dzertā paši. “Apes skolā to izmēģināja, un arī tas strādā, vienreiz redzot, cik daudz tomēr neapēdam, otrreiz bērns izvērte un uzliek mazāku porciju. Pārtikas atkritumu ir mazāk,” stāsta D. Bojāre. Grūtāka projekta daļa būs bioloģiskās pārtikas ieviešana skolās, prognozē D. Bojāre. “Nav tā, ka nav zemnieku un lauksaimnieku, kuri audzētu bioloģiskos produktus, bet sarežģīta ir šīs pārtikas “dabūšana” skolās, iepirkums vēl nav bijis,” stāsta D. Bojāre un norāda, ka, pārņemot Igaunijas pieredzi, skolās vajadzētu ieviest 20% no kopējās pārtikas tieši bioloģisku. Tas tikšanās pilnā mērā sākumā tie varētu būt vien 5%. Projekts noslēgsies 2025. gadā.

Laikraksts
“Alūksnes un Malienas Ziņas”

Satikšanās ar lāci pakutina nervus

Ķepaiņu populāciju ne mežā, ne ārpus tā neviens neapdraud

Satikt mežā lāci vairs nav nekāds brīnums. Somēnes Valkas pusē satika lāci acī pret aci un nervu kutoinošs brīžus piedzīvoja kārkņietis, mednieks Artūrs Lazdiņš.

Svētdienas, 15. septembra, rītā viņš nācis no medībām un intereses pēc devies apgāitā pa ierastajām platībām, kad pamanījās lāci. Ar ķepaini viņš sastapies vien pārsimt metru attālumā no savām mājām. “Brīvā dabā lāci jau biju redzējis šogad vasarā, bet tas bija pa automašīnas logu un drošā attālumā. Šajā reizē viss bija krietni nopietnāk. Ap kādiem pusastonjiem no rīta devos, lai apstaigātu medijamo teritoriju lauku. Gāju savā nodabā, kad mežmalā pamanīju, ka no krūmiem kādu 50 metru attālumā iznāk lācis. Tas pat izslēdās pakāļkājās, parādot, ka augumā ir liels un varens. Dzīvnieks arī mani pamanīja, uz brīdi apstājās. Pirmais bija tāds manāms izbilis, pārsteigums. Tad sāku domāt, atcereties, kā jārīkojas šādā situācijā. Panīkā nekritu, straujš kustības neveicu. Apstājies, domāju — lēnām atkāpos un došos klusiņām projām. Nelieliem soļiem atkāpos. Un tajā brīdī lācis sāka nākt tieši manā virzienā. Vispirms rimtā soli, vienkārši ejot. Biju pārsteigts par šādu dzīvnieka rīcību. Turpināju atkāpties, bet lācis sāka mesties aulekšiem manā

virzienā. Tad sabijos ne pa jokam. Līdzīja ieroci, protams, bez ielādētām patronām. Tad sāku domāt, ka lācis ir pārāk tuvu un situācija kļūst arvien riskantāka, ir jāmeģina pielādēt ieroci. Ielādēju vienu patronu, domājot varbūt jāsauj gaisā, lai dzīvnieku aizbiedētu. Turējos līdz pēdējam. Bija palikuši kādi piecpadsmit, divdesmit metri. Lācis bija pavisam tuvu, kad strauji un pēkšņi viņš apstājās, pagriezās ar sāniem. Tad viņš brīdi pastāvēja un visai drīz ātri devās meža virzienā. Šāviens neizskanēja, šoreiz iztika bez tā,” tās dienas notikumus atminas Artūrs.

“Tāda sajūta, ka lāci kļūst arvien drošāki, tiem nav bijības, jo mežā un arī ārpus meža neviens neapdraud viņu populāciju. Laikam jānotiek kādai lielākai nelaiemei, lai Latvijā mainītu likumdošanu un limitēto medijamo dzīvnieku sarakstā varētu iekļaut arī lāčus, kā tas ir mūsu kaimiņzemē Igaunijā,” retorisks vaicā mednieks, arī medību sporta kluba “Kārķi” pārstāvis.

Mednieki atgādina, ka rudenī, gatavojoties ziemai, lāči intensīvi meklē ēdāmo, lai uzkrātu tauku rezerves, tādēļ tie ir aktīvāki un barības meklējumos var pārvietoties plašākā reģionā. Rudenī mežā ir arī vairāk senotāju, tādēļ šādas tikšanās var kļūt arvien biežākas.

Laikraksts “Ziemeļlatvija”

AIVA RĒDERE (no labās) un DIĀNA PĒTERSONE no Stāmerienas apguvušas lakatu aušanu uz rāmja Stāmerienā. Diānas Lozko foto

“Lakatu svētki” Jaunlaicēnē

Alūksnes novada Jaunlaicēnē aizvadīti pirmie “Lakatu svētki”, kuri kopumā pulcēja teju simts lakatu darinātājus no visas Latvijā.

No pērnā gada rudens līdz šī gada pavasarim dažādos Latvijas novados notika meistarklases “Lakatu darināšana uz rāmja”, kuras vadīja lakatu meistare un pedagoģe Santa Melece. Meistarklases vainagojās ne tikai ar daļiem lakatiem un apģūtu lakatu aušanas tehniku, bet arī īpašiem un pirmajiem “Lakatu svētkiem” Latvijā.

S. Melece ir viena no “Lakatu svētku” organizatorēm un teic, ka lakatu aušana uz rāmja (kvadrātā) nav sarežģīts, bet gana laikietilpīgs process. “Es pati šādu metodi apguvu tikai pagājušajā vasarā, un man uzreiz to gribējās iemācīt arī citiem. Šādi lakatus audušas pat dāmas,

kuras saka, ka viņām pavisam nevedas rokdarbi. “Lakatu svētki” ir skaists pasākums, kurā apzināties savas kultūras vērtības un mūsu kopīgo spēku. Šī ir mūsu iespēja ne tikai svinēt sasniegto, bet arī mācīties kopā. Šie svētki ir kā liecība tam, ko mēs varam panākt, kad sanākam kopā un iedvesmojam viena otru,” teic S. Melece.

Svarīgi, ka lakatus var aust arī ne tikai no dzijas. Alūksniete Dace Broka ar meitu Amandu lakatus uzaudušas no neierastākiem materiāliem. Daces lakats austs no diegiem, savukārt Amandas lakats austs no sargrietām T kreklu strēmeliem. “Vēlos nākamā lakatu veidot no mežģinēm. Šādi lakati noteikti var būt lielisks svētku apģērba elements,” pauda D. Broka.

Laikraksts
“Dzirkstele”

“Zemgales vācelīte 2024”

Norisinoties ikgadējām Dzejas dienām, Jelgavas kultūras namā aizvadīti dzejoļu kopkrājuma “Zemgales vācelīte 2024” atvēršanas svētki, laikrakstā “Zemgales Ziņas” vēsta Jānis Zariņš, dzejnieku kluba “Pieskāriens” vadītājs.

“Šogad atvērām jubilejas, pilngadības krājumu — 18. dzejas kopkrājumu, kurā publicēts 41 autoru darbs par dažādām tēmām: mūžīgi aktuālo, sevis piedzīvoto un izsapņoto mīlestības tēmu, savstarpējām attiecībām un pārdzīvojuumiem, bērnības atmiņām, ilgām. Tāpat dzejoļi veltīti dzimtajām mājām, vecākiem un tuvākajiem. Autori savos darbos piemin dabu, gadalaikus, kā arī Dievam veltītus vārdus, Dieva mīlestību un lūgšanu. Dzejas rindas veltītas arī mūsu skaistajai zemei — Latvijai.

Katrs dzejnieks ir individualitāte, personība. Katrs ir atšķirīgs ar savu sniegumu, emocionālo gammu, spēju uzrunāt lasītājus. Dzejas dienas ir svētki gan klausītājiem, gan dzejniekiem. Tās atstāj pēdas un iedvesmo autorus dažādu radošo darbu — dzejoļu, prozas, pasaku — rakstīšanai,” informē J. Zariņš.

Krājums jau 18. gadu top Jelgavas Latviešu biedrības dzejnieku kluba “Pieskāriens” paspārnē. Katru gadu dzejas mēnesi septembrī aizvada ar “Zemgales vācelītes” atvēršanas svētkiem. Tā ir tradīcija, kuru nevar lauzt. Krājums šogad pulcējis dzejniekus no visas Zemgales, kā arī Rīgas. Tas pieprasīs bibliotēkās Jelgavas pilsētā, novadā un citviet Latvijā. Arī šogad to dāvinās visām Jelgavas valsts pilsētās un Jelgavas novada bibliotēkām, tāpat bibliotēkām citviet Latvijā.

Laikraksts “Zemgales Ziņas”

Ķirurģis pieņems tikai dienā

Bauskas slimnīcā ķirurģis ir pieejams pacientiem no pulksten 9 rītā līdz 21 vakarā, nevis visu diennakti, kā iepriekš, informē SIA “Bauskas slimnīca” sabiedrisko attiecību speciāliste Lāsma Vindule.

“Dati liecina, ka pacientu plūsma nakts stundās ir zema, tādēļ nav racionāli nodrošināt ķirurģu slimnīcās 24/7, bet saglabāt pakalpojumu dienas laikā no pulksten 8 līdz pulksten 20. Ķirurģa darbs diennakts režīmā tiks nodrošināts tajās slimnīcās, kurās ir ķirurģiskās nodaļas. Bauskas slimnīca ir pirmā līmeņa slimnīca un nodrošina hronisko pacientu aprūpes profilu. Tas nozīmē, ka diennakts režīmā slimnīcā strādās ārsts internists, kā arī vīdējais un vecākais personāls. Ja slimnīca

vēlas uzturēt papildu medicīniskos profilus, to var darīt, pieņemot finansiāli un medicīniski pamatotu lēmumu gan no cilvēkresursu, gan veselības aprūpes kvalitātes viedokļa,” norāda Veselības ministrijas pārstāvis O. Šneiders.

Šovasar Bauskas slimnīcā pieļāva, ka ķirurģa vai traumatologa pakalpojumi tiks sniegti par maksu, taču pagaidām no šāda soļa medicīnas iestāde atturēsies. “Nakts stundās nepiedāvājam maksas ķirurģa konsultāciju. Šāda prakse ir Aizkraukles slimnīcā. Ja šāds pakalpojums tiks ieviests Bauskas slimnīcā, par to informēsim atsevišķi. Šobrīd iespēja tiek vērtēta,” paskaidroja slimnīcas pārstāve L. Vindule.

Laikraksts “Bauskas Dzīve”

MAF
Mediju atbalsta fonds

Mediju atbalsta fonda ieguldījums no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par publikāciju saturu atbild laikraksti “Staburags”, “Zemgales Ziņas”, “Bauskas Dzīve”, “Ziemeļlatvija”, “Dzirkstele” un “Alūksnes un Malienas Ziņas”.